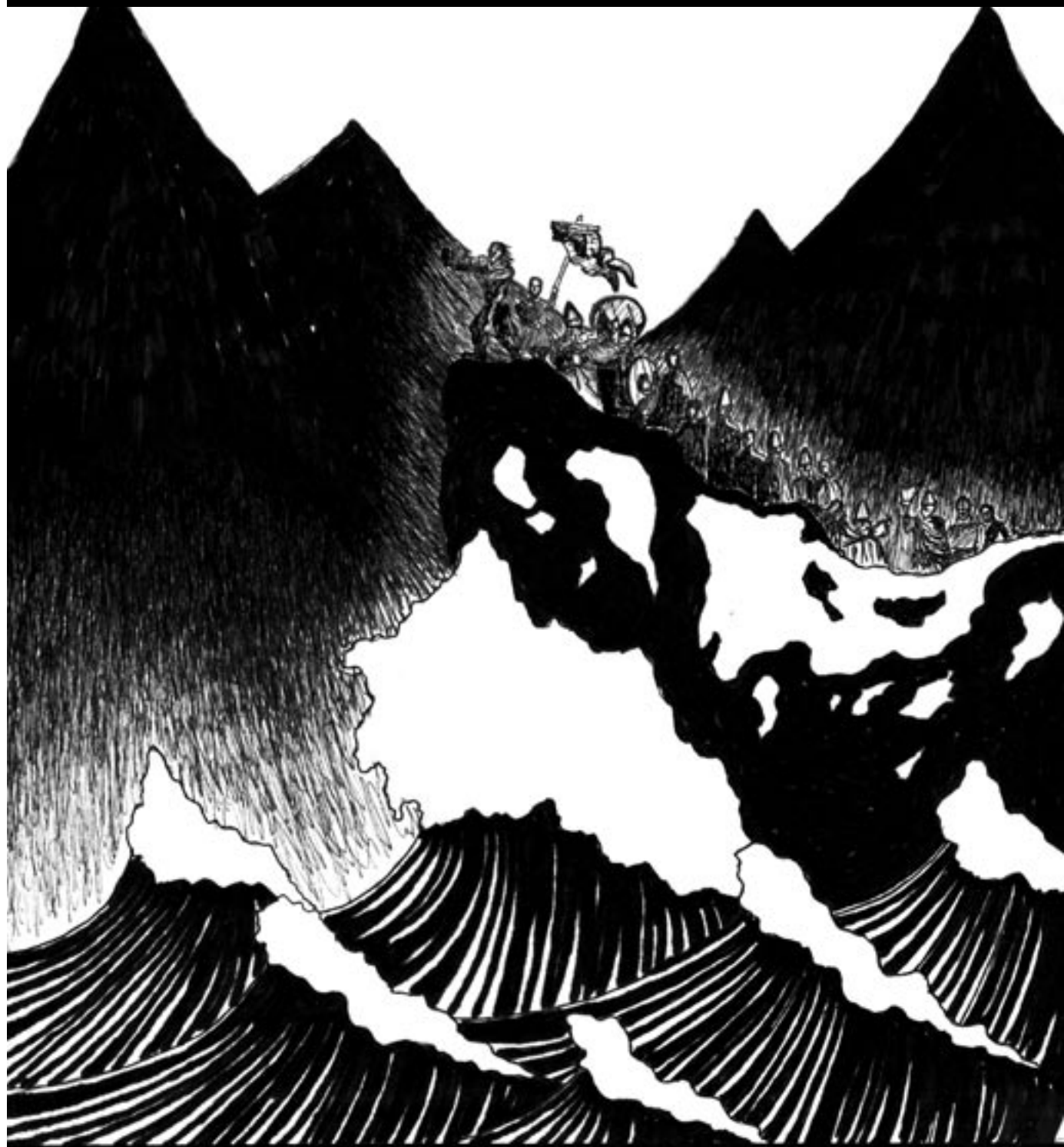

Harmaasusien

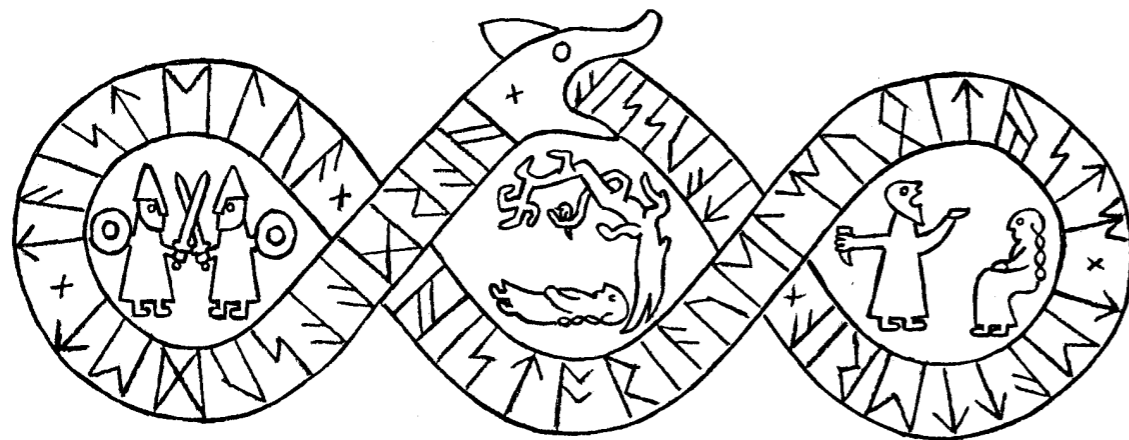
Airut

1 • 2006

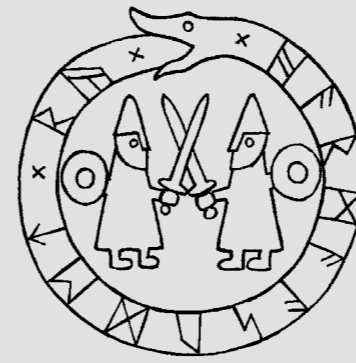

SISÄLLYS

- 04 PÄÄKIRJOITUS
05 MAANANTAILARPIT NYT
06 MÄTTÖTREENIT
08 RUOTSIN ITÄOSIEN HISTORIAA, OSA 2
10 LEVOTTOMUUKSIA LÄHI-IDÄSSÄ, OSA 1
11 AIRUEN JÄSENKYSELY 2006
12 VANHAN AJAN FANTASJAROMANTIikka
14 PUHEENVUORO
16 TtT
18 UUTISET
19 HATKA

www.greywolves.org

Julkaisija

Harmaasudet ry

Päätoimittaja

Olli Hakkarainen

olli.hakkarainen@helsinki.fi

Graafinen ulkoasu

Hannamari Vahtikari

hannes@greywolves.org

Paino

Helsingin Nuorisosiainkeskus

Kansikuva

Julius Väliaho

Piirroksat ja kuvat

Tomi Letonsaari 2-4

Nina Kantoniemi 14

Julius Väliaho 14

Aino Lohtander 10, 15

Osoite

Harmaasudet ry

PL 8

00750 Helsinki

Sähköposti

airut@greywolves.org

Harmaasudet ry

Harmaasudet ry on Suur-Helsingin alueella toimiva liveroolipeli- ja historianelävöittämissyhdystys, joka pyrkii edistämään historian tuntemusta ja tutkimusta eri muodoissaan. Meille menneisyys ei ole vain puisevia kirjapinoja, vaan elävää ja rikasta aikaa.

Suomen virallinen historia alkaa ristiretkistä ja ensimmäisistä kirjallisista dokumenteista. Esihistoriasta kertovat vain arkeologiset löydöt. Monelle 1000-luvun vaihteen Suomi onkin luolamiesten valtakuntaa. Haluammekin omalta osaltamme oikaista näitä käsityksiä ja kertoa viikinkiajan värikkästä kulttuurista.

Harmaasudet ry:n toiminta käsittää useita historianelävöittämisen osa-alueita. Kädentaitoihin tutustuminen on tärkeää jo varusteiden valmistamisenkin vuoksi. Taisteluharjoituksissa opitaan käsittelemään aikakauden aseita vanhaan tapaan ja menneeseen aikaan eläydytään myös näytelmäroolipelien keinoin. Historiatapahtumissa esiintyessä pyritään hyödyntämään kaikkia näitä oppittuja taitoja.

Harmaasusiksi tunnustautuu väkeä monelta alalta – joukossamme on niin korkeakouluopiskelijoita, lukiolaisia kuin työelämänsä aloittaneitakin. Harmaasusien jäsenyys ei vaadi erityistä historian tuntemusta, kykyä tai ominaisuuksia. Meitä yhdistää kiinnostus menneisyyteen ja innostus sen eläväksi tekemiseen.

Harmaasusien Airut

Harmaasusien Airut on viikinkiajan elävöittämissyhdystys Harmaasudet ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tarkoitus on levittää tietoa historiallisista aikakausista ja tapahtumista kansantajuisesti päitsi jäsenille, myös muille kiinnostuneille.

Airuen artikkelit kirjoitetaan vapaaehtoisvoimin, eivätkä yhdistys tai lehden toimitus ota vastuuta mahdollisista virheistä. Airut ei ole tieteellinen julkaisu. Esitetyt näkemykset pohjautuvat kuitenkin joko omakohtaiseen kokemukseen tai tutkittuun tietoon.

Uutena päätoimittajana ensimmäiseni numeroni pääkirjoitus käsittelee kuin luonnostaan uusia asioita, joita tapahtuu lehdessä ja yhdistyksessäkin. Pääpiirteissään linja pysyy tietenkin samana.

Suurin käytännön muutos lienee uusissa juttusarjoissa: Ruotsin itäosien käännekohtat ja Lähi-idän historian tapahtumia käsittelevät kestouutisaiheet saavat tämän vuoden aikana palstatilaa. Lisäksi uutena tulee TtT-palsta, jossa valotetaan hieman pienempien asioiden historiaa. Airuen suositteletut julkaisut ja peliarvostelut tulevat jatkamaan lehdessä. Muutakin uutta on tulossa, mutta siitä enemmän ensi kerralla

Viime vuoden vuosikokous toi Susiin muutoksia: hallitus vaihtui ja koko liuta toimihenkilöitä myös. Tässä lehdessä heistä ääneen pääsee allekirjoittaneen lisäksi uusi puheenjohtaja Emilia Hjelm ja uusi marpvastaava Paavo Elonheimo. Lisäksi taisteluvastaava Johannes Leppä kertoo uudesta alkeiskurssista, joka alkaa mättötreeneissä tänä talvena.

Edellinen päätoimittaja kertoi miettineensä, kuka tätä lehteä oikein lukee ja mitä lukijat Airuelta saavat ja toisaalta haluavat. Päätin ratkaista tämän arvoituksen ja niinpä lehdessä esiintyykin lukijakysely, jonka tuloksia selvitetään sitten ensi numerossa. Sosialidemokraattien presidenttiehdokkaan vaalilauseen lainaamisen uhallakin ohjeistan teitä, hyvät lukijat, seuraavasti: Sinä päätät. Äänestä!

Olli Hakkarainen
päätoimittaja

MAANANTAILARPIT NYT

Marppi eli maanantailarppi on joka maanantai pelattava pienimuotoinen, usein historiallinen larppi. Se on avoin kaikille asiasta kiinnostuneille, ja ainakin minun mielestäni hyvä tapa viettää maanantai-iltapäivä. Yhteislähtö Rautatieasemalta bussi 62:n pysäkiltä 16.30. Paikalla on aina marpvastaava, usein myös lauma innokkaita marppaajia. Bussilla huristelemme Maunulan nuorisotalolle, jossa vaihdamme vaatteet ja pidetään briiffi. Itse larppaus tapahtuu läheisessä metsässä, ja kestää, tietysti pelistä riippuen, noin puolitoista tuntia. Pelin loputtua kokoonnutaan takaisin Maunulan nuorisotalolle nauttimaan pullaa ja mehua.

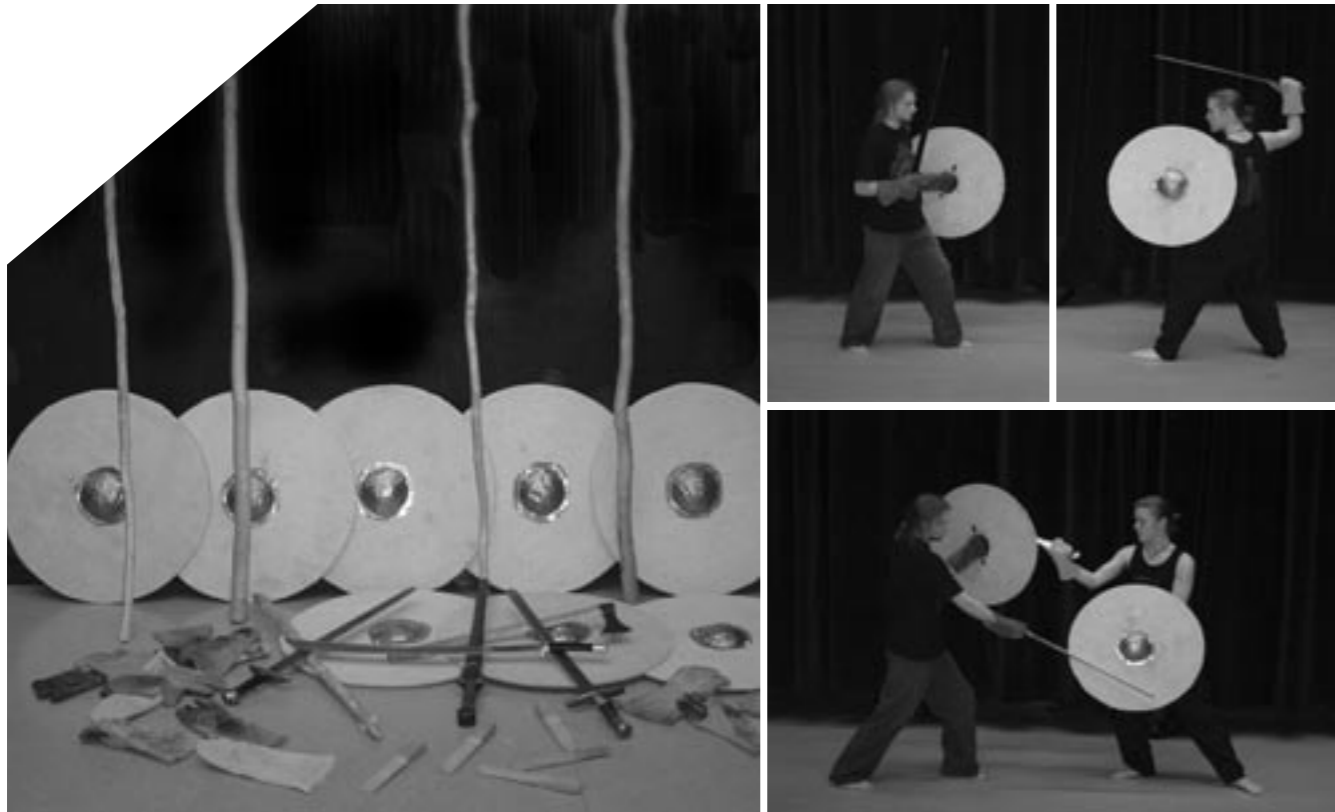
Marpit ovat erittäin aloittelijaystävällisiä. Omien proppien puuttuminen ei ole ongelma, sillä aloittelijat voivat lainata perusviitan ja housut varastosta. Pelien pienimuotoisuus poistaa paljon paineita. Historiallisuus puolestaan tekee tarpeettomaksi pelimaailman opettelun, tarvitsee vain hieman perustietoa historiasta. Marpeissa käy myös kokeneita pelaajia, jotka vastaavat mielellään kysymyksiin. Matkakulujakaan ei juuri kerry, sillä Helsingin sisäinen lippu riittää matkustamiseen paikalle ja takaisin. Ei pidä myöskään unohtaa miten mahtavaa jokaviikkoinen, usein varsin hyvä larppi on, kun haluaisi päästä pelaamaan, mutta ei ole larppien sesonkiaika.

Marpit ovat myös aloittelevalla pelinjohtajalle tilaisuus. On paljon helpompaa suunnitella peli noin 9-12 hengelle pari kertaa, kuin hypätä suoraan tekemään 30 - 40 pelaajan larppia. Silloin tällöin marpeissa myös pelautetaan isompien larppien keskeinen juoni. (Itse olen käyttänyt tätä pari kertaa hyvällä menestyksellä.) Viime kaudella (5.9 - 5.12) jatkettiin marppien historiallista aihepiiriä. Mukana oli mm. viikinkien vastaisku ja vesihiden hyökkäys. Marppeihin luonnollisesti kuuluu myös marpgaala, jossa parhaan marpin tekijä palkitaan. Tämän kunnian sai viime kautena Olli Hakkarainen, joka määrällisesti ja laadullisesti ilahdutti meitä marpeillaan. Toiseksi eniten ääniä sai Salme Vanhasen ja Aino Lohtanderin peli Preussin prinssin karkumatkasta.

Marpeissa aseistuksena käytetään periaatteessa tylsytettyjä teräsaseita. Näitä ei luonnollisestikaan anneta, jollei niitä osaa käsitellä turvallisesti. Paras paikka opetteluun on susien toinen jokaviikkoinen tapahtuma mättötreeneit joka tiistai. Mättötreeneiden vastaavana toimii Johannes Leppä. Marpit koettavat olla mahdollisimman realistisia, joten yleisesti aseet pidetään tupessa, eihän oikeastikaan kukaan hyökkää ilman painavaa syytä.

Maanantailarppaus alkoi jo hamassa menneisyydessä, kun vuonna 1995 muutaman hengen kaveriporukka alkoi käydä Maunulan metsässä alkeellisten bofferien kanssa esimerkiksi teemalla "sininen". Parissa vuodessa marpit kasvoivat jopa viidenkymmenen hengen massatapahtumiksi, mutta huippukauden jälkeen kävijämäärä on tasaisesti laskenut, vakiintuen viimeisen parin vuoden aikana noin tusinaan. Uudet kävijät ovat aina erittäin tervetulleita!

_ Paavo Eloheimo, marpvastaava

^ Mättötreenin lainavarusteet.

Julle ja Arttu eri perustaisteluasennoissa ja erilaisilla otteilla miekasta. ^

^ Julle lyö kämmenlyönin ja Arttu alalyönin.

MÄTTÖTREENIT LAHIHISTORIA JA TULEVAISUUS

Viime vuosikokouksessa valittiin taas mättövastaava. Paikalla olleista valitsijoista tosin juuri kukaan ei ole joko koskaan käynyt mättötreeneissä tai jos on, niin vain pari kertaa monta vuotta sitten. Seuraavassa siis lyhyt historiikki mättötreeneistä sekä pieni katsaus tulevaisuuteen.

Menin ensimmäisen kerran Susien mättötreeneihin joskus kesällä 1998. Olin jo koko edellisen talven heiluttanut aseita marpeissa heikolla menestyksellä, mutta vasta kesällä uskaltauduin treeneihin. Siellä muistaakseni Pena löi mulle jonkun vanhan tommon kouraan ja kertoi noin kymmenessä minuutissa kuinka pitäisi liikkua, lyödä ja torjua. Harjoittelin yksinäni noin puoli tuntia, jonka jälkeen pääsinkin jo vapaaseen mättöön teurastettavaksi. Hommasta turvallista teki ainoastaan se, että jokaisella oli aseenaan vain yksi lyhyt

miekka, joten liikkuvia osia oli vähän. Silti on ihme, ettei haavereita sattunut enempää.

Seuraavien parin vuoden aikana tapahtui kaksi oleellista muutosta: treenausten organisointi parani ja siirryttiin käyttämään treenimiekkoja. Lattarautasta tehdyt hirvitykset painoivat reilusti enemmän kuin massiiviset tommot, joten lihaskuntoa tarvittiin kohtuullisesti, ja pehmeä lattarautaterä muuttui nopeasti sahalaidaksi, kun torjuttiin terä terää vasten. Treeneissä kävi kuitenkin jatkuvasti tusinan verran ihmisiä ja mättövastaavana Sportti piti huolen, että treeneissä toiminta oli vaihtelevaa ja mielekästä. Muutama vaneripuukko ja lautakilpikin päätyi treenipaikalle, mutta kilpien käyttö jäi melko vähäiseksi, eikä meistä kukaan kunnolla jaksanutkaan käyttää ylipainoista miekkaa ja ylipainoista kilpeä. Suunta oli

kuitenkin oikea, vaikka kilpien käyttö aluksi takkuilikin.

Pikkuhiljaa treeneissä rupesi käymään jonkin verran vähemmän väkeä ja toiminta keskittyi palloleikkeihin, musiikinkuunteluun ja pianon soittoon. Mätistely jäi varsin vähäiseksi ja miekkojen kaapista hakeminen oli lähinnä muodollisuus. Näistä ajoista ei ole paljoa kerrottavaa, enkä itsekään ehtinyt pariin vuoteen treeneihin, joten en tiedä tarkalleen mitä siellä silloin tapahtui.

Susitoimintaan palattuani hankkiuduini jälleen mättövastaavaksi ja päätin patistaa porukat taas miekkailemaan. Lopputuloksena kävijämäärä romahti hetkellisesti noin kahteen, kunnes muutama aiemmin treeneissä käynyt palasi toimintaan ja pari uuttakin saatiin houkutelua mukaan. Väkeä kävi edelleen vähän, mutta parempi pari taistelijaa kuin tusina paskanpuhujaa.

^ Julle kääntää ranneliikkeellä Artun kilven sivuun ja lyö vastustajaansa.

^ Arttu vaipuu lyötynä maahan.

MÄTTÖTREENIEN ALKEISKURSSI ALKAA!
24.1.2006 klo 17 Oulunkylän nuorisotalolla.
Yhteislähtö Rautatieasemalta ns. Legendariselta (Minuuttibaarin ja R-kioskin välistä) klo16.30.
Lisätietoja:
Johannes Leppä p. 044-7983500
johannes.leppa@helsinki.fi

Syksy 2003 treenattiin edelleen vanhoilla treenimiekoilla ja kilpiäkin kokeiltiin vähän, mutta vanhoista kilvistä ei ollut paljoa jäljellä.

Muistaakseni joskus alkutalvena 2003 pidettiin treenien sijaan mättöpalaveri, jossa pohdittiin susimätön tulevaisuutta. Todettiin, että Susien tulisi keskittyä treenaamaan viikinkiaikaisia aseyhdistelmiä, eli pääasiassa kilpeä ja miekkaa tai kirvestä, sekä keihästä ja väkipuukkoa. Tuossa kokouksessa oli muuten paikalla hämmentävät lähes parikymmentä henkeä, vaikka treeneissä sitä ennen ja sen jälkeen oli korkeintaan kourallinen osallistujia.

Keväällä 2004 aloitettiin kilvenkäytön opettelu lähtien aina taisteluasennosta. Mietittiin, missä asennossa käsiä kannattaisi pitää ja millä tavalla miekasta pitäisi pitää kiinni. Tämän jälkeen etsittiin järkeviä peruslyönnejä ja kokeiltiin niihin erilaisia vastauksia torjuntointeen, vastalyönneineen ja askelineen. Kaikki toimiviksi ja järkeviksi todetut lyönnit ja vastaukset kirjattiin ylös, jolloin muodostui parisenkymmentä erilaista yhdistelmää. Näitä yhdistelmiä treenaamalla opittiin vähitellen sekä ylipäätään hallitsemaan kilpeä ja miekkaa että havaitsemaan hyödyllisiä tekniikoita, joita aiemmin ei oltu keksitty.

Syksyllä 2004 mättötreeneit siirtyivät uusiin tiloihin Oulunkylään, jossa treenit nykyäänkin pidetään. Sali on aikaisempaa

isompi ja vieläpä hyvien yhteyksien päässä, vaikka ihmiset tuntuvat karttavan keskustan ulkopuolista sijaintia. Treeneissä kuitenkin jatkettiin muutaman hengen voimin siitä, mihin oli keväällä jääty. Kilpimätön osalta keskitytti lähinnä yhdistelmien toistamiseen ja rauhalliseen vapaaseen mättöön, mutta suurin muutos tapahtui varusteapuolella. Vanhat treenimiekkojen tilalle treenipaikalle tuli vapaaseen käyttöön muutama Skollin ja Tatun lahjoittama miekka, mutta pyrittiin siihen, että treeneissä jokainen käyttäisi omaa miekkaansa. Vanhojen lautakilpien tilalle tehtiin vaneriset treenikilvet, joista iso kiitos Kalinaisen Timolle, joka oli itseni lisäksi ainoa treenikilpialkajien osallistuja, vaikkei edes käy mättötreeneissä. Kahdeksan treenikilven lisäksi hankittiin kuusi hieman yli kaksimetristä puukeppiä, joita on käytetty sekä keihäänä että sauvana.

Uusien varusteiden myötä ryhdyttiin kehittämään keihään- ja sauvankäyttötekniikoita, sekä kirjaamaan lyönti-vastaus -yhdistelmiä kaikille eri aseyhdistelmille. Uusia yhdistelmiä treenattiin koko syksy ja keväällä 2005 oli tarkoitus kokeilla tekniikoita laajemminkin vapaassa mätössä ja kehittää tekniikoita entisestään. Keväällä mättötreeneihin iski kuitenkin kaikkien aikojen suurin osallistujakato, kun treeneissä kävi jatkuvasti kaksi tai kolme henkeä ja kerran vain yksi. Menneen syksyn aikana mättötreeneiden

väkimäärä on hieman elpynyt ja osallistujia on ollut yleensä neljä tai viisi, parhaimmillaan jopa seitsemän. Kohtuullinen kävijämäärä on mahdollistanut kilpimuurina toimimisen, jota on harjoiteltu useaan otteeseen syksyn aikana. Kilpitreenausta monipuolistettiin kehittämällä neljä lyöntisarjaa, joihin on sisällytetty kaikki peruslyönnit ja -vastaukset sekä muut vuosien varrella hyviksi havaitut tekniikat. Sarjat ovat selkeästi yhdistelmiä vaativampia ja vasta kauden viimeisissä treeneissä sarjat ovat sujuneet luontevasti. Loppusyksystä toiminta on painottunut vapaaseen taisteluun ja etenkin erilaisten aseyhdistelmien kokeiluun vapaassa taistelussa. Pitkän harjoittelun myötä taistelusta on tullut varsin turvallista ja väittäisin että myös teknisesti tasokkaampaa.

Alkavana keväänä tarkoitus on saada lisää kävijöitä mättötreeneihin ja tietysti jatkaa tekniikoitten kehittelyä. Tammikuun lopussa aloitetaan uusi alkeiskurssi, eli pyritään saamaan samalla kertaa mahdollisimman paljon kokematon porukkaa paikalle ja aloitetaan treenaaminen ihan alkeista. Mikäli väkeä saadaan lisää, voidaan jatkossa monipuolistaa toimintaa harjoittelemalla kunnolla kilpimuuria ja joukkotaistelua. Kannattaa siis tarttua tilaisuuteen ja tulla treeneihin alkavana vuonna!

_ Johannes Leppä, mättövastaava

RUOTSIN ITÄOSIEN HISTORIAA, OSA 2

RUOTSIN SEIKKAILUPOLITIIKAN SEURAUKSET 1700-LUVULLA

Ruotsin kuningaskunta kohosi 1500-luvun lopussa eurooppalaiseksi valtiomahdiksi. 1600-luvulla suurvalta-asema vahvistui: Ruotsi laajeni ennennäkemättömän suuruiseksi, liittäen itseensä laajoja alueita Suomenlahden rannoilta ja toisaalta jopa Pohjois-Saksasta. Kolmikymmenvuotinen sota oli sen kuninkaille erityisen kannattava. Ruotsin voimakkuus oli kuitenkin pääasiassa muiden heikkoutta. Harvaan asuttu maa menetti suhteellisen etulyöntiasemansa 1700-luvulle tultaessa.

Samaan aikaan Venäjän keisarikunta voimistui ja modernisoitui voimakkaasti. Tsaari Pietari Suuri laajensi valtakuntaansa Suomenlahden rannoille, Nevajoen suistoalueelle rakennettiin uusi pääkaupunki Pietari, jonka turvallisuuden takaamiseksi Venäjän länsirajaa oli Suomenlahden molemmilla rannoilla siirrettävä huomattavasti länteenpäin. Tämä ei taas sopinut lainkaan Pohjanlahden länsipuolella asuvien valtaa pitävien ajatusmaailmaan.

Ruotsin kuninkaaksi tuli vuonna 1700 nuori Kaarle XII, joka omisti aikansa sodankäynnille ja Ruotsin vaikutusvallan kasvattamiselle Euroopassa. Kaarle vei armeijaansa sodasta sotaan ja kun se lopulta tuhottiin Pultavan taistelussa Etelä-Venäjällä 1709, oli aika ajanut Ruotsin valtakauden ohi. Pian sen jälkeen Venäjä miehitti Torniojoen itäpuoliset alueet, joita se piti hallussaan vuoden 1721 rauhantekoon saakka..

Ruotsin sisäpoliittinen tilanne hajosi käsiin. Kuningas Kaarle XII palasi Ottomaanien valtakunnasta, jonne hän oli paennut Pultavan tappion jälkeen, mutta kuoli pian Norjassa hämärissä olosuhteissa. Ruotsalaiset joutuivat taipumaan rauhaan ja saivat vain vaivoin ostettua takaisin itäiset maakuntansa, menettäen

mm. Karjalan kannaksen ja Viipurin kaupungin, joka kerran oli ollut Ruotsin itärajan vankin linnoitus. Vuonna 1721 solmitussa rauhassa myös Suomenlahden eteläpuoliset alueet jäivät pysyvästi osiksi Venäjän keisarikuntaa.

Läntinen "sotapuolue" hatut, jota Ranskan itsevaltiain kuningas auliisti rahoitti rajoittaakseen Venäjän laajentumispyrkimyksiä, halusi revanssia mihin hintaan hyvänsä. "Rauhanpuolue" myssyt taas pyrki estämään konfliktin syttymisen uudestaan ja pitämään Ruotsin johtajien sotahalut rajoissa. Tässä projektissa sitä tuettiin jonkun verran Venäjän taholta, mutta pääasiallinen motiivi oli edellisen kerran 11 vuotta kestäneen miehityksen kaltaisen tilanteen välttäminen.

Myssyt eivät kuitenkaan olleet riittävän vaikutusvaltaisia, ja niin revanssihenkiniset hatut saivat työnnettyä Ruotsin uuteen hyökkäyssotaan Venäjää vastaan vuonna 1742. Seurauksena oli täydellinen romahdus. Pohjanlahden itäpuoli miehitetiin jälleen, tällä kertaa tosin vain vuodeksi. Uuden nöyryyttävän kaupankäynnin myötä raja siirtyi rannikolla Haminaan. Tämän jälkeen revanssista puhujien vaikutusvalta väheni Ruotsissa.

Seuraavan kerran päätät lyötiin seinään 1788, kun uusi itsevaltiain kuningas Kustaa III halusi vielä kerran siirtää itärajaansa lähemmäs Pietaria. Kamppailu päättyi ratkaisemattoman 1790, vaikka se nostattikin jonkun verran mielialoja Ruotsin puolella: olihan Venäjän eteneminen pysäytetty. Käytännössä tämä jäi kuitenkin Ruotsin sotapolitiikan viimeiseksi voitoksi.

Samaan aikaan tuli ilmi ensimmäinen itäisten maakuntien irrottamiseen tähdännyt upseerisaliitto, ns. Anjalan liitto. Pienen upseerijoukon pyrkimyksenä oli liittää enemmistöltään

^ Jean-Baptiste Bernadotte

^ Kaarle XII

suomenkieliset Pohjanlahden itäpuoliset alueet Venäjään valtakunnan keisarinnan Elisabetin suosiollisella avustuksella.

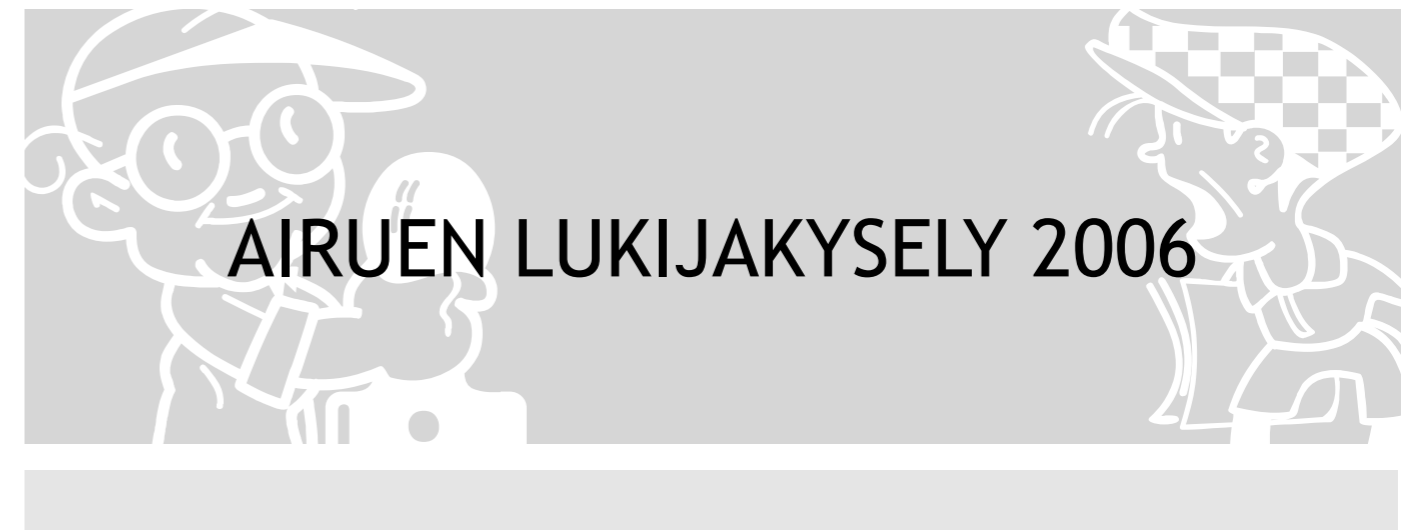
Kun Venäjä sitten 1808 miehitti Ruotsin itäiset maakunnat kolmannen kerran sadan vuoden sisällä, ei niistä oltu enää luopumassa. Näiden sadan vuoden aikana vallatuista alueista ja maakunnista koottiin vuoteen 1812 mennessä "Suomen suuriruhtinaskunta". Sen väestön eliitti lahjottiin uskolliseksi Venäjälle ja siten erotettiin pysyvästi Ruotsista.

Ruotsin itärajaksi tuli Pohjanlahti ja Torniojoki ja maa sai mutkien kautta Napoleonin kenraalin Jean-Baptiste Bernadotten ensin sijaishallitsijaksi ja sitten kunnikaakseen. Tämä tosin ymmärsi vaihtaa puolta Napoleonin hävittyä Venäjällä ja niin enemmiltä rajantarkistuksilta välttyttiin. Bernadotte jopa palkittiin Norjan kuninkuudella Napoleonin ryöstösaalista jaettaessa.

Uusi kuningas osoittautui muutenkin entistä päällikköään kaukonäköisemmäksi. Hänen sukunsa istuu edelleen, vaikkakin enimmistä valtaoikeuksistaan riisuttuna, parlamentaarisen monarkian valtaistuimella. Ruotsi on pitäytynyt sodista erossa jo kohta kaksisataa vuotta, ja sadan vuoden takainen Norjan eroaminenkin tapahtui rauhanomaisesti. _ Olli Hakkarainen

Pietari Suuren patsas 1776-77, pronssi, St. Petersburg

Airuen edellinen päätoimittaja kertoi miettineensä, lukeeko Airutta tätä nykyä kukaan. Kysymys on varsin aiheellinen, enkä usko asiaa varsinaisesti selvitetyn. Siksipä seuraavassa Airuen suuri lukijakysely 2006!

Vastaukset joko sähköpostitse osoitteeseen olli.hakkarainen@helsinki.fi tai postitse Harmaasusien Airut c/o Olli Hakkarainen, Rasinkatu 4 A 43, 01360 Vantaa. Voit vastata myös anonyymisti sikäli kun käyttämäsi viestinvälitysteknologia sitä tukee.

Vastausten tilastollinen analyysi ja muuta mukavaa julkaistaan ensi numerossa.

1. Kauanko olet ollut Harmaasusien jäsen?

- a Vuosikaudet
- b Vuoden tai pari
- c Alle vuoden
- d En ole, luen kavereiden lehtiä

2. Miten usein luet Airuita?

- a Aina
- b Yleensä
- c Satunnaisesti
- d Vain tämän kerran

3. Haluaisitko itse osallistua Airuen tekemiseen?

- a Kyllä, osallistun jo!
- b Kyllä, mitä voin tehdä?*
- c Ehkä, riippuu innostuksesta
- d En, ei kiinnosta/en uskalla.

*mikäli vastasit b, ota yhteyttä Airuen päätoimittajaan Olli Hakkaraiseen

4. Mitä mieltä olet Airuen sisällöstä? Kommentteja/ehdotuksia/ideoita? Vastaa vapaasti.

5. Mitä mieltä olet Airuen tämän hetkisestä ulkoasusta? Ihastuttaako vai vihastuuttaako? Vastaa vapaasti.

6. Miksi luet Airutta? Vastaa vapaasti.

LEVOTTOMUUKSIA LÄHI-IDÄSSÄ, OSA 1 PONTIUS PILATUS TALTUTTAA TURMIOLLISEN TAIKAUSKON

Uutiset levottomuuksista Lähi-Idässä peittävät sanomalehtien ulkomaan uutisten palstoja päivittäin. Näin on aina ollut ja näin tulee aina olemaan. Toivottavasti ei, mutta historiallinen todistusaineisto painaa vahvasti myönteisen kannan kupissa.

Tacitus kirjoittaa Keisarillisen Rooman historiassaan seuraavasti: "Nimitys [kristityt] oli saanut alkunsa Kristuksesta, jonka prokuraattori Pontius Pilatus oli teloittanut Tiberiuksen aikana. Turmiollinen taikausko talttui hetkeksi, mutta levisi sitten uudelleen, ei ainoastaan Judeaan, jossa paha oli saanut alkunsa, vaan jopa Roomaankin." (ss. 442-443)

Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas, ristiinnaulittiin perimätiedon (tai raamatullisen auktoriteetin, mikäli se tuntuu uskottavammalta) mukaan vuonna 33 jKr. syytettyinä kapinaan yllyttämisestä. Vuosiluvusta on keskusteltu, eikä siitä voida

saada ikinä täyttä varmuutta. Raamatullisen tulkinnan mukaan juutalaiset fariseukset tapattivat Jeesuksen, koska hän uhkasi heidän valta-asemaansa opin selittäjinä.

Tulkinnan puolesta puhuu se, että eskatologinen liikehdintä uhkaa aina institutionalisoituneiden uskontojen valta-asemaa yhteisöissä. Tämä nähtiin jo esimerkiksi välitöntä maailmanloppua julistaneiden markionilaisten totaalissa poissulkemisessa kirkollisesta yhteisöistä 100-luvun puolivälissä.

Roomalaisesta näkökulmasta Jeesus oli kuitenkin todennäköisesti vain yksi pitkässä kapinanlietsojien ketjussa, joita Juudea tuotti enemmän tai vähemmän säännöllisin väliajoin. Heidän kohtelussaan otettiin mallia Spartacuksen johtamasta orjakapinasta, johon osallistuneet ristiinnaulittiin Via Appialle loputtoman tuntuiseen rivistöön.

_ Olli Hakkarainen

Velho ja leijona on Narnian tarinoiden ensimmäinen filmatisointi. Sisarukset Peter, Susan, Edmund ja Lucy joutuvat toisen maailmansodan aikana evakkoon professorisetänsä taloon. Sisaruskataan nuorimmainen Lucy löytää kuurupiiloa leikkiessään vaatekaapin, joka johtaa salaperäiseen Narniaan. Siellä lapset kohtaavat puhuvia eläimiä, kääpiöitä, fauneja, kentaureja ja jättiläisiä, jotka Valkea velho on taikunut ikuisen talveen. Jo sata vuotta kestänyt lumous murtuu, jos neljä ihmislasta nousee linnan valtaistuimille. Apunaan jalo hallitsija, Aslan-leijona, lapset taistelevat Narnian herruudesta Valkoista velhoa vastaan ja lopuksi

syöksevät tämän vallasta. Itse kirjat on julkaistu 1940- ja 1950-luvuilla.

Narniaa hallitsee vahva ja vanha taikuu, joka pitää huolen pahojen tekojen rankaisemisesta. Hyvät teot puolestaan palkitaan poikkeuksetta jollakin konkreettisella hyvällä, vaikka teot itsessään olisivatkin vain vilpittömyyttä, pyyteettömyyttä tai toivomista. Pahuus ja hyvyys ovat molemmat absoluuttisia ja muuttumattomia. Selväksi tehdään myös se, että hyvyys on ainoa oikea tie ja ainoa puoli, johon saa samaistua – pahuuteen sortuneet voivat halutessaan saada anteeksi ja kääntyä hyviksi,

VANHAN AJAN² FANTASJAROMANTIikkaa

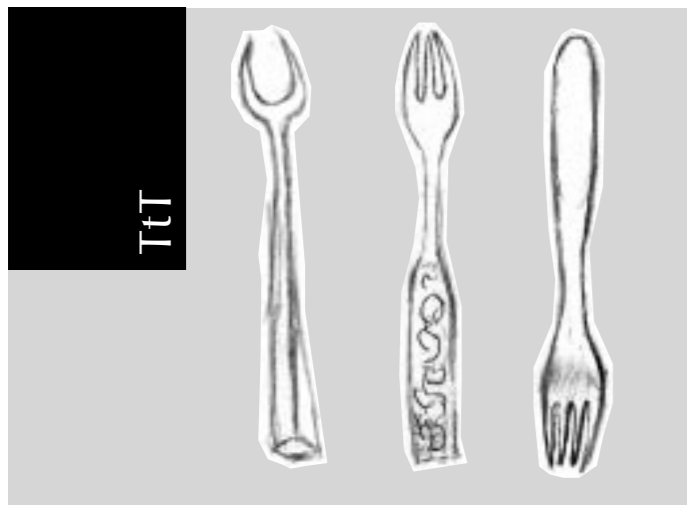
mutta kukaan hyvä ei käänny pahaan. Muutenkin Narnia täyttää erinomaisesti melko yksinkertaisen ja alkeellisen fantasiamaailman kriteerit. Hyvikset pukeutuvat kirkkaisiin ja lämpimänsävyisiin perusfantasiavaatteisiin ja pahikset näyttävät huolestuttavan paljon örkeiltä. Tietenkin talvi on paha asia ja kesä hyvä, ja siitä johtuen esimerkiksi jääkarhut ovat pahojen puolella ja gepardit hyvien. Kettu on hyvä mutta ovela, sudet ehdottoman pahoja, isoja ja pelottavia ja kaikki hevoseläimet ja kentaurit hyviä. Muutenkin koko paikka tuntuu olevan varsinainen sekametelisoppa: majavat puhuvat ja tarjoilevat fish & chipsiä, Peter ratsastaa yksisarvisella sotaan ja Joulupukki välittää pienelle Lucylle ja muille uskollisille vapaustaistelijoille aseita tulevaa taistelua varten.

Velhon ja leijonan elokuvaversio on mielestäni melko onnistunut ja osuva aloitus Narnia-sarjalle. Ensisijaisesti minä näen elokuvan tulkintana aikoinaan lukemastani C.S. Lewisin kirjasta. Tunnelma on onnistuttu tallentamaan erinomaisen hyvin ja esimerkiksi fauni Tumnus ja Lucy loistavat valkokankaalla. Narnian tarinoiden perimmäisistä teemoista yksi on muutoksen voima, mikä ei vielä ensimmäisessä osassa tule esiin. Monet huomattavasti nuoremmille katsojille tarkoitetut vitsit ja nokkeluudet hieman häiritsevät ja puvustus on paikoitellen tyypillisen kehoa, mutta visuaalisesti elokuva on erittäin kaunis ja musiikki satumaista. Elokuvan edetessä pääsee vuoroin nauramaan epäuskoisesti

kaikille omituisuuksille ja vuoroin päivittelemään hyvyyden ja kliseisyyden liiallista ylitsepursuavuutta, mutta kokonaisuutena se on kaunis ja lämminhenkinen seikkailutarina.

J.R.R. Tolkienin sanotaan aikoinaan käännättäneen Narnian tarinoiden kirjoittajan C.S. Lewisin katoliseksi, mistä johtuen hänen teoksissaan on hyvinkin vahvaa kristillistä allegoriaa. Leijona Aslan uhrautuu Narnian puolesta, nousee ylös taivaisiin ja palaa uudelleen maan päälle. Sisarukset Susan ja Lucy puolestaan on rinnastettu Mariaan heidän itkiessään Aslanin ruumiin äärellä ja koko hyvän Narnian pettävä ja myöhemmin katuva Edmund on vähintäänkin juudasmainen. Paha velho on tietenkin yhtä ehdottoman ja yksilotteisen paha kuin piru itse ja velhon vallan loppumisen ennustuksessa kaivataan "Aatamin lihaa ja Aatamin luuta". Kristillinen sanoma on hyvin vahva, vaikka onkin elokuvassa huomattavasti hiljaisempi kuin kirjoissa. Suorista vertauskuvista huolimatta uskonnollisuus ei ole ylikorostettua ja ensisijaisesti ohjaaja Andrew Adamson on ottanut esille kristillisen perinteen arvot, jättäen muun uskonnollisuuden onneksi vähemmälle. Kristinuskoa kavahtavat henkilöt varmasti kuitenkin ärsyntyvät, kun taas Narnia-kirjoista aikoinaan pitäneet pitävät luultavasti elokuvastakin. On lisäksi huomioitava, että tarina on elokuvanakin ensisijaisesti aikansa tuote ja kohderyhmälleen suunnattu.

_ Aino Lohtander

TtT

< RUOKAA SIISTISTI SUUHUN

Toinen keksintö, jonka bysanttilainen kulttuurialue välitti eikä suinkaan padonnut, oli haarukka. Haarukoilla syötiin Lähi-idässä jo reilusti ennen ensimmäisen vuosituhannen vaihdetta. Tapa levisi siihen asti veitsin, lusikoin ja käsin syöneiden bysanttilaisten ja italialaisten kautta 1000-luvun aikana Eurooppaan. Kansanjoukkojen suosiota tosin piti odottaa keskiajan loppuun asti. Varhaisissa haarukoissa oli vain kaksi piikkiä. Haarukat olivat suorina, ja niitä voitiin käyttää vain levittämään ruokaa. Haarukalla ei voinut lusikoida ruokaa niin kuin nykyaikaisilla haarukoilla. Nykyaikainen haarukka on vasta 1600-luvun Saksassa syntynyt innovaatio.

_ Olli Hakkarainen

PUHDAS TÖRKYTURPA >

Viikinkien eivät ole yleisessä historiakäsityksessä tunnettuja hygieniaistaan. Heidän epäsiisteytensä on kuitenkin pitkälti myytti: viikingit käyttivät kampoja, partateriä ja erityisiä "korvalusikoita". Kampoja esiintyy hautalöydöissä niin usein, että voidaan olettaa niiden kuuluneen jokaisen henkilökohtaiseen varustukseen. Lisäksi viikingit pesivät kasvonsa päivittäin. Englantiin saapuessaan he herättivät hämmästyä kylpemällä viikoittain laugr- eli kylpypäivinä, toisin kuin paikallinen väestö. Viikingit käyttivät myös saippuaa kauan ennen muita eurooppalaisia. Tapa levisi heidän keskuuteensa idästä, jossa Bysantin ja arabien vihamielisyys esti sitä siirtymästä lännemmäksi.

_ Olli Hakkarainen

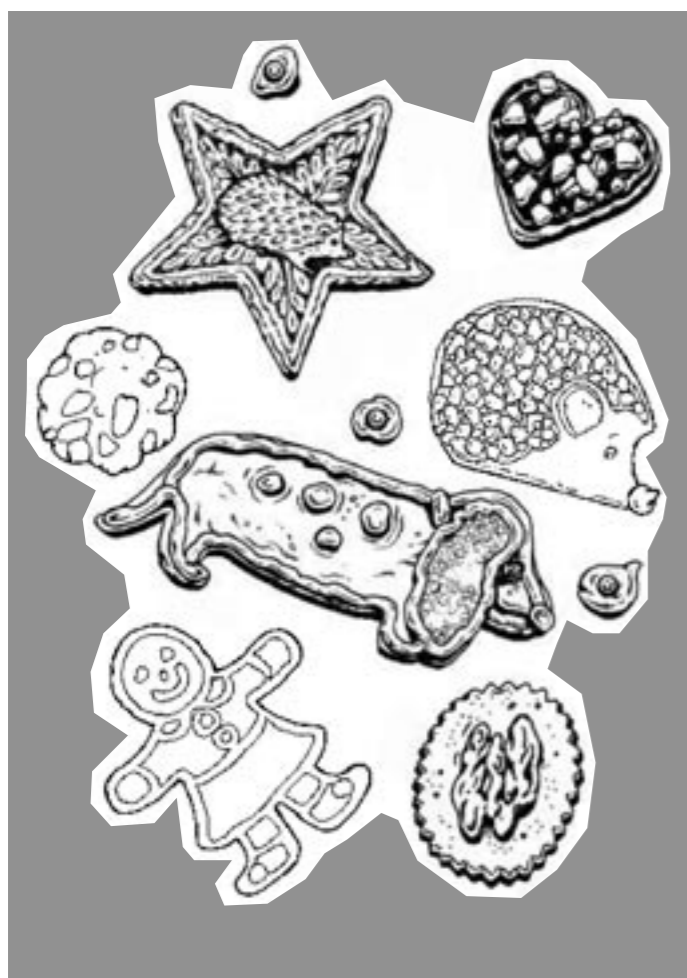

< PIPARIA POSKEEN

Voisi kuvitella, että piparkakut liittyvät vain aikamme joulunviettoon, mutta mainintoja ruotsalaistyyppisistä piparkakuista on jo 1400-luvulta ja ensimmäiset piparit tunnettiin yli 3000 vuotta sitten Mesopotamiassa. Keskiajalla hyvä taikinantekijä oli arvossansa, sillä leipominen oli taiteen laji. Erityisesti piparkakkujen leipomista pidettiin hienona ja alalle pyrkivät joutuivat suorittamaan erityisen tutkinnon. Leivonnaisten muotoa pidettiin hyvin tärkeänä ja piparit olivatkin usein yhtä hienoja kuin puusta tai keramiikasta tehdyt taideteokset. Alkujaan piparkaku oli eräänlainen hunajakaku, jonka tärkeimmät aineet olivat vehnäjauho ja hunaja. Makua terästettiin erilaisilla mausteilla kuten pippurilla. Vanhan ajan reseptin mukaan tehdyt piparit polttaisivat nykyään ihmisten suut, mutta ennen ihmiset olivat tottuneet vahvoihin mausteisiin, sillä ne estivät ruokaa pilaantumasta ja peittivät jo pilaantuneen ruoan maun. Mausteiden uskottiin myös suojelevan sairauksilta.

Piparkakut olivat vuosisatojen ajan myös sotilaiden ruokaa. Kuivina ne kestivät sekä kuumuutta että kylmyyttä. Huhujen mukaan piparkakkuihin tehtiin usein vastapuolen päälliköstä pilakuvia, jonka jälkeen vastustaja syötiin hyvällä ruokahalulla. Tsekinmaalla ja Slovakiassa leivotaan joka vuosi elokuun 15. päivänä korvan muotoisia piparkakkuja niiden muistoksi, jotka kaatuivat 1683 turkkilaisia vastaan käydyssä sodassa. Tarinan mukaan hyökkääjät leikkasivat vastustajiltaan korvat irti. Monissa maissa piparkakkuja käytetään muistona mieliin painuvista tilanteista. Keskiajalla teloitusten seuraaminen oli suuri kansanhubi, ja Unkarin ja Itävallan teloituspaiikkojen ja hirsipuiden luona myytiin muistoksi paikalla oleville piparkakkuja, joihin oli piirretty kuolemaantuomitun kuva.

_ Hannamari Vahtikari

< TAIVAAN VALLAT

Kun kreikkalaiset ja marokkolaiset kiroavat jotakuta, he kehottavat tätä "vetämään käteensä". Ranskassa puhe on pullollaan takapuolta ja sen toimintoja. Amerikkalaisilla on puolestaan tuhansia tapoja viitata sukupuoliyhdyntään. Venäläiset vievät kuitenkin tässä taiteen lajissa voiton. Heillä on tapana toivottaa toiselle tylyin sanakääntein "sukupuolielin suuhun" tai viitata toisen peniksen pienuuteen.

Kiroaminen on jo ammoisina aikoina liittynyt vannomiseen. 2000 vuotta sitten käytettiin ilmausta "Kalkittu hauta täynnä kuolleiden luita!" Kun kukaan ei halunnut sellaiseen paikkaan, näin sitouduttiin puhumaan totta. Testamentissa kielletään lausumasta turhaan "Herra sinun Jumalasi nimeä" mutta useimmissa maissa kirotaan edelleen Jumalien ja pyhimysten nimeen. Papit varoittivat kiroilijoita ja jo pienestäkin voimasanasta saattoi joutua helvetin tuleen. Jos tuli katovuosi, epäiltiin, että talonpojat olivat kiroilleet. Jos joku kuoli, siihen tarjottiin samaa selitystä. Edes korkeat kirkonmiehet eivät ole vapaita kuoleman synneistä. Eräästä 1800-luvulla vaikuttaneesta Ruotsin arkkipiispasta kerrotaan, että hän olisi karjaisut "Perkele! Nyt se saatanan juna meni helvettiin", hän kun sattui myöhästymään junasta.

_ Hannamari Vahtikari

ENSIMMÄINEN LÖYTÖRETKEILIJÄ >

Nykyään Amerikan eurooppalaiseksi löytäjäksi mielletään - ainakin historianantijoiden piirissä - viikinkipäällikkö Erik Punainen, joka saapui Viinimaahan vuoden 1000 tietämillä. Kuitenkaan tämä ei ole ensimmäinen Amerikan matka, josta kerrotaan. Legendan mukaan irlantilainen munkki ja sittemmin pyhimys Brendan kävi Pohjois-Atlantilla etsimässä Edeniä (miksi sieltä, voimme vain arvailla...) joskus vuoden 530 tienoilla. Brendan löysikin sitten vihreän ja hedelmällisen maan ja palasi Irlantiin vakuututtuaan nähneensä paratiisin. Vuonna 1976 irlantilainen tutkimusmatkailija Tim Severin matkusti Brendanin aikaisteknologialla valmistetulla nahkaisella curraghilla Atlantin yli todistaen matkan ainakin teoriassa mahdolliseksi.

_ Olli Hakkarainen

Harmaasujen suurin urotyö vuonna 2005 oli suuren historiallisen live-roolipelin, Savujen lahden järjestäminen. Osallistujia haluttiin ja saatiin yli sata, unohtamatta tietenkään reilusti yli kahtakymmentä pelinjohtajaa. Projekti piti meidät aktiivisudet täystyöllistettyinä, kokouksia oli pidettävä paljon sekä koko porukalla että pienryhmillä. Välillä tuntui kevyeltä, välillä loputtomassa suossa rämpimiseltä, kun osa pelinjohtajista oli ulkomailla sähköpostin ja matkapuhelimen tavoittamattomissa ja osa putosi matkan varrella kokonaan. Materiaaleja kirjoitettiin näppäimistö kuumina pitkin öitä, soiteltiin häh-mitä-hittoa-puheluita tuntia ennen deadlineja – joita paukuteltiin myös aika runsaasti.

Savujen lahti vaati luovan työn lisäksi kahdenlaista muuta työtä. Ensiksi byrokratiaa, avustushakemuksia ja budjetinsuunnittelua, internet-sivujen kokoamista ja ilmoittautumisten vastaanottamista. Toiseksi käytännön työtä, rakennettavien asumusten suunnittelua ja materiaalihankintaa, ihmisten ja tavaroiden kuljetusta paikasta toiseen ja lopulta vajaan viikon mittaisen talkooleirin Hietajärven leirikeskukseen. Viikko sateessa metsässä tekikin meistä ihan vajaita. Voisin kuvitella, että moni meistä vannoi yön hämärässä villasukat märkinä, että ikinä en peliä kirjoita uudestaan, koskaan tällaiseen ryhdy ja niin edelleen. Mutta se lienee luonnollista, suurten pelien väliin on ennenkin jäänyt vuosia. Rautajoki pelattiin 1999, Hallayö 2001, Savujen lahti 2005.

Saa nähdä onko meillä parin kolmen vuoden päästä käynnissä taas uuden pelin suunnittelu.

Nyt kun olemme saaneet hermoillemme hetken verran lepoa, täytyy käynnistää ihan yhdistykseen itseän liittyviä projekteja. Vuonna 2006 toivoakseni saadaan tehtyä lisää keikkoja ja järjestettyä jäsentapahtuma. Molempiin tavoitteisiin päästäksemme pitää peräänkuuluttaa apua teiltä! Etuna tietenkin se, että keikkojen ja niistä saatavien korvausten myötä tapahtumissa kenties päästään nauttimaan uusista savikulhoista (ruoaksi saadaan lihaa), jäsentapahtuma taas muotoutuu vapaaehtoisten – ja ei niin vapaaehtoisten – tekijöidensä näköiseksi. Ainakin viime kokouksen pöytäkirja kertoo, että kesällä suuntaamme Fotevikenin viikinkimarkkoille Ruotsin Skåneen. Tervetuloa mukaan!

Hallituksessa paimennan vaihtelevalla suosiolla muita jäseniä, Olausta, Ainoa, Jullea, Hannista, Ninoa ja Heikkiä. Kääntykää puoleen ja ottakaa kantaa, seitsemän henkilöä on liian pieni otos jäsenistöstä kertoakseen aina totuuden ja vain totuuden.

Hyvää alkanutta vuotta. Olkoon se hiihtokilpailuineen, aurinkoisine markkinapäivineen, paakkuisine ohramuhennoksi- neen ja villalankoineen vielä antoisampi kuin mikään ikinä.

Emilia

Kas kas, keitäs onkaan täällä:
onkos tämä herra kiltti
vai tunnottomiako taas
näillä tuonen teillä kohtaa?

Oi-joi, on loppumaton lista
tekosistaan petoksellista:
satimeemme suden siis saimme, ja
Ketkäs sutten laumaa johtaa?

Yup - Me olemme yö

Uutiset

Yhdistyksen sääntömääräisessä vuosikokouksessa 28.10.2004 valittiin uusi hallitus ja toimihenkilöt.

Puheenjohtajaksi valittiin Emilia Hjelm. Muita jäseniä ovat Nino Hynninen, Aino Tuominen, Julius Väliaho, Hannamari Vahtikari, Olli Hakkarainen ja Heikki Hyppänen. Toimihenkilöistä marpvastaavaksi valittiin Paavo Elonheimo, taisteluvastaavaksi Johannes Leppä ja käsityövastaavaksi Roni Saari. Kulttuuri- ja teatterivastaavuuksille ei katsottu olevan tarvetta tulevalla kaudella.

Maanantailarppien ja taisteluharjoitusten kevätkausi alkaa. Kävijämäärät ovat riittäneet toiminnan pyörimiseen, mutta lisää kävijöitä kaipailaan silti.

Maanantailarpit maanantaisi klo 17-20 Maunulassa. Yhteislähtö Rautatieasemalta klo 16.30, bussi 62:n pysäkiltä. Lisätietoja: Paavo Eloheimo

Taistelutreenit tiistaisin 24.1.2006 alkaen klo 17 Oulunkylän nuorisotalolla. Yhteislähtö Rautatieasemalta ns. Legendaariselta (Minuuttibaarin ja R-kioskin välistä) klo 16.30.

Lisätietoja: Johannes Leppä p. 044-7983500, johannes.leppa@helsinki.fi

Hatka

26.2.2006 Hiiden hirven hiihto

Hiiden hirven hiihto hiihdetään Pukkisaaressa jälleen laskiaissunnuntaina. Hiiden hirven hiihto on Sommelo ry:n isännöimä leikkimielinen hiihto- ja jousiammuntakilpailu, jossa nelihenket joukkueet kisaavat muinaisuuksilla ja yksipuisilla pitkäjousilla. Kilpailussa hiihdetään Pukkisaaren ympäri. Lenkin päätteeksi ammutaan hiidenhirveä - jos osuma jää saamatta, joutuu osallistuja kiertämään sakkokierroksen. Voittajajoukkueelle luovutetaan kiertopalkinto. Viime vuoden voittajajoukkue oli Viking-Nevo Smolenskista. Kilpailussa jaetaan myös palkinto parhaista varusteista.

Lisätietoja
<http://www.sommelo.fi/>

27. - 28.5.2006 Kaskisten viikinkimarkkinat

Viking Historical Society Black Ravensin ja Kaskisten kaupungin järjestämät viikinkiaikaiset markkinat. Tiedossa ainakin jousiammuntanäytöksiä, taisteluharjoituksia sekä pari- ja joukkotaisteluita.

27. - 28.5.2006 Varjagi-festivaalit

Puotilan kartanon pihapiirissä järjestettävä kaupunginosatapahtuma. Järjestäjänä Puotila-seura ry. Itse festivaalitapahtuman rungon muodostavat Varjagi-kylä teltoineen, lasten rakentama Korpin-kylä sekä kymmenet muinaispukuiset historian elävöittäjät.

Lisätietoja
<http://www.kaupunginosat.net/vartiokyla/elavoitys/festtausta1.htm>

